

INGLIZ TILINI O'QITISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INTENSIV USULLARI

Muallif: Xalimova Dishodaxon Nurhakim qizi ¹

Affiliyatsiya: Farg'ona Davlat Universiteti tayanch doktoranti ¹

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15194397>

ANNOTATSIYA

Hozirgi davrda o'quvchilarga faqat tayyor bilimlar o'rgatilayotgan bir paytda, zamonaviy ta'lim tizimida interfaol metodlar, innovatsion texnologiyalar, pedagogik texnologiyalardan foydalanish dolzarb masalalardan biri bo'lib kelmoqda. Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish esa o'quvchilardan mustaqil fikrlashni, izlanish, tahlil qilish, xulosa chiqarishni talab qilmoqda.

Kalit so'zlar: multimedia, axborot texnologiyalari, onlayn ta'lim platformalari, mobil ilovalar, virtual haqiqiylik (vr) va kengaytirilgan haqiqiylik (ar), youtube va boshqa video resurslar

KIRISH

Ingliz tili dunyo miqyosida eng ko'p o'rganiladigan va qo'llaniladigan tillardan biridir. Hozirgi kunda ingliz tilini o'rganish va o'qitish jarayoni zamonaviy texnologiyalar yordamida sezilarli darajada o'zgarmoqda. Zamonaviy texnologiyalarni ingliz tilini o'qitishda qo'llash o'quvchilarga ko'plab imkoniyatlar yaratib beradi va o'qitish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. Bugungi kunda ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan barcha islohotlardan ko'zlangan asosiy maqsad–ma'naviy barkamol insonlarni voyaga yetkazish, ta'lim tizimini takomillashtirish, o'qitish jarayonini zamon talablari asosida yangi pedagogik va axborot texnologiyalari asosida amalga oshirishdan iborat. Shu bois ham bugungi kunda ta'lim tizimida zamonaviy kompyuter va axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Jumladan, respublikamizda chet tilining o'qitilishi, chet tili o'qituvchilarining bilim va ko'nikmalarini baholashning umum evropa ramkalari tavsiyanomalari (CEFR) ga mos ravishda yangi usul va talablari ishlab chiqildi. Unga ko'ra umumta'lim maktablari va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari uchun darsliklar yaratildi. Ushbu talablarga mosravishda o'quv xonalari stendlar va yangi axborot kommunikativ texnikalar bilan jihozlandi. Chet tili o'rganishga bo'lgan talab ham kundan kunga oshib bormoqda. Chet tili fani to'rt aspectga (o'qish, yozish, tinglab tushunish va gapirish) bo'linib, ularning har biri bo'yicha alohida tushuncha va ko'nikmalar berilmoqda. Dunyoda ingliz tilining xalqaro aloqaning yetakchi vositasi sifatidagi mavqei tobora kuchayib borayotgani va bu jarayonni to'xtatish yoki sekinlashtirishning jiddiy tendensiyalari mavjud emasligini inobatga olib, bu borada samarali usullarni qo'llash muammosi qo'yilmoqda. Zamonaviy ma'noda o'quv jarayoni o'quvchilarni ma'lum bilim, ko'nikma, qobiliyat

va qadriyatlar bilan tanishtirish uchun o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlar jarayoni sifatida qaraladi. Demak, ta'lim jarayonida turli fanlar bo'yicha talabalarga zamonaviy axborot texnologiyalari vositalari va metodlardan foydalanish o'qituvchilarga, eng avvalo, bu boradagi bilim va ko'nikmalarini oshirish, ta'lim tizimini texnik jihatdan ta'minlash, o'quv-uslubiy bilimlardan to'liq foydalanish imkonini beradi.

Bugungi kunda onlayn ta'lim platformalari ingliz tilini o'qitishda muhim rol o'ynamoqda. Duolingo, Memrise, Babbel kabi platformalar, o'quvchilarga interaktiv darslar orqali tilni o'rganish imkoniyatini taqdim etadi. Bu platformalarda audio va vizual materiallar, o'yinlar va turli xil topshiriqlar mavjud, bu esa o'quvchilarning diqqatini jalb qiladi va tilni o'rganishni qiziqarli qiladi.

Mobil ilovalar orqali ingliz tilini o'rganish osonlashgan. Smartfonlar va planshetlar yordamida, o'quvchilar istalgan joyda va istalgan vaqtda darslarni o'rganishlari mumkin. Eng mashhur ilovalar orasida **HelloTalk**, **Busuu**, **Tandem** kabi ilovalar til o'rganuvchilarni dunyoning turli burchaklaridan kelgan boshqa foydalanuvchilar bilan bog'lab, tilni amaliyotda ishlatish imkonini yaratadi. Bu ilovalar orqali o'quvchilar tilni real hayotdagi vaziyatlarda qo'llashni o'rganishadi.

Interaktiv ta'lim texnologiyalari, masalan, smart taxtalar, ko'rsatkichlar va interaktiv videolar, ingliz tilini o'qitish jarayonini jozibador va samarali qiladi. O'qituvchilar smart taxtalarda grammatikani, lug'atni va boshqa muhim mavzularni tushuntirayotganda, o'quvchilar real vaqtda javob berishlari va interaktiv mashqlarni bajarishlari mumkin. Bu usul til o'rganishning samaradorligini oshiradi va o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi.

VR va AR texnologiyalari ingliz tilini o'qitishda yangi imkoniyatlar yaratadi. Virtual muhitalar orqali o'quvchilar o'zlarini ingliz tilida muloqot qilishda sinab ko'rishlari mumkin. Masalan, VR yordamida o'quvchilar ingliz tilida turli vaziyatlarga tushib, real hayotdagi suhbatlarni amalga oshirishlari mumkin. Bu, o'quvchilarning tilni amaliyotda qo'llashlarini kuchaytiradi va o'zgaruvchan sharoitlarga tez moslashish qobiliyatini oshiradi.

YouTube platformasi ingliz tilini o'qitish uchun juda katta resursdir. Ingliz tilidagi darslar, grammatika va lug'atga oid videolar, shuningdek, o'quvchilarga amaliyot qilish uchun interaktiv videolar mavjud. YouTube'dagi interaktiv darslar va ko'rsatuvlar ingliz tilini o'rganish jarayonini qiziqarli va samarali qiladi. O'quvchilar videolarni tomosha qilib, nutqni yaxshilash, talaffuzni to'g'ri o'rganish va tilni kengaytirish bo'yicha ko'plab ma'lumotlarga ega bo'lishadi.

Sun'iy intellekt (AI) asosidagi tizimlar ingliz tilini o'rganishda yordam beradi. Masalan, Grammarly, Reverso kabi dasturlar o'quvchilarning grammatik xatolarini aniqlaydi va ularni tuzatish uchun maslahatlar beradi. Shuningdek, AI tizimlari tilni o'rganish jarayonida individual yondashuvni ta'minlaydi, o'quvchilarning qobiliyatiga mos darslar va mashqlarni yaratadi.

Ingliz tilini o'qitishda o'yinlar ham samarali vosita hisoblanadi. Interaktiv o'yinlar va simulyatsiyalar o'quvchilarga tilni o'rganishni qiziqarli va o'yin tarzida taqdim etadi. "Minecraft Education Edition" va "Kahoot!" kabi o'yinlar orqali o'quvchilar darslarni yanada qiziqarli o'tkazishadi, bu esa o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi.

Zoom, Google Meet, Skype kabi platformalar orqali onlayn guruh darslari tashkil qilish mumkin. Bu darslar o'quvchilarga bir-biri bilan muloqot qilish, fikr almashish va ingliz tilida suhbatlashish imkoniyatini beradi. O'quvchilar o'rtasidagi muloqot, ularning so'z boyligini oshiradi va real vaqt rejimida tilni amaliyotda ishlatishga yordam beradi.

XULOSA

Zamonaviy texnologiyalar ingliz tilini o'qitishda samaradorlikni sezilarli darajada oshiradi. Onlayn platformalar, mobil ilovalar, interaktiv texnologiyalar, VR/AR, AI va boshqa resurslar yordamida o'quvchilar ingliz tilini o'rganishni qiziqarli, samarali va yanada interaktiv tarzda amalga oshirishi mumkin. Bu jarayon nafaqat til o'rganishning samaradorligini oshiradi, balki o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini yanada kuchaytiradi. Zamonaviy texnologiyalarning ingliz tilini o'qitishda qo'llanilishi, kelajakda til o'rganishni yangi darajaga olib chiqishi shubhasiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Celce-Murcia, M., Brinton, D. M., & Goodwin, J. M. (2010). *Teaching Pronunciation: A Course Book and Reference Guide*. Cambridge University Press.
2. Gilbert, J. B. (2008). *Clear Speech: Pronunciation and Listening Comprehension in North American English*. Cambridge University Press.
3. Jenkins, J. (2000). *The Phonology of English as an International Language*. Oxford University Press.
4. Levis, J. M. (2005). *Pronunciation and the Assessment of Spoken Language*. Applied Linguistics, 26(3), 379-380.
5. Munro, M. J., & Derwing, T. M. (2011). *The Foundations of Accent and Intelligibility in Pronunciation Research*. Language Teaching, 44(3), 316-327.